

WÓJT GMINY WYSOKIE MAZOWIECKIE

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ZMIANY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WYSOKIE MAZOWIECKIE

Spis treści

1.	Informacje o zawartości, głównych celach projektu zmiany studium oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	3
1.1.	Podstawa prawna i informacje o zawartości	3
1.2.	Główne cele projektu zmiany studium i jego powiązania z innymi dokumentami.....	4
2.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	8
3.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	9
4.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	10
5.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	10
6.	Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	11
6.1.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	18
7.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem ..	19
8.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	19
9.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	20
10.	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru oraz na środowisko.....	22
11.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu realizacji projektowanego dokumentu	28
12.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	30
	Wykaz źródeł.....	31
	Załącznik nr 1 – Oświadczenie autora prognozy	

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektu zmiany studium oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1. Podstawa prawna i informacje o zawartości

Podstawą sporządzenia projektu dokumentu jest uchwała Nr 246/XXXV/18 Rady Gminy Wysokie Mazowieckie z dnia 14 czerwca 2018 r.

Zakres terytorialny opracowania wskazano w załącznikach powyższej uchwały, dla których sporządzono projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wysokie Mazowieckie. Obejmuje on pięć rozłącznych terenów:

- 1) teren położony w miejscowości **Mystki-Rzym**, wzdłuż drogi krajowej nr 66, przy południowej granicy gminy;
- 2) teren położony w miejscowości **Brzóska-Falki**, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 678, przy granicy gminy z miastem Wysokie Mazowieckie;
- 3) teren położony w miejscowości **Brok**, przy drodze wojewódzkiej nr 678;
- 4) teren położony w miejscowości **Tybory-Żochy**, przy drodze wojewódzkiej nr 678;
- 5) teren położony w obrębie **Faszcz**, w sąsiedztwie miejscowości Jabłonka Kościelna, przy granicy z gminą Zambrów.

Ich zasięgi przedstawia poniższy rysunek.

Rys. 1 Obszary opracowania

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wysokie Mazowieckie zostało uchwalone uchwałą Nr 55/VII/11 z dnia 24 czerwca 2011 roku. Tereny opracowania przeznaczone zostały tu pod następujące funkcje (obszary kolejno):

- 1) **Mystki-Rzym** – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- 2) **Brzóska-Falki** – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny kontynuacji zabudowy wsi, tereny rozwoju zabudowy związanej z zabudową jednorodziną,

tereny usług ponadpodstawowych, tereny istniejących lasów oraz tereny wskazane do zalesień,

- 3) **Brok** – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- 4) **Tybory-Żochy** – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- 5) **Faszcz** – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym miejscowo III klasy bonitacyjnej oraz w niewielkich fragmentach trwałych użytków zielonych i wód płynących, tworzących korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym i o znaczeniu regionalnym oraz tereny istniejącej zabudowy wsi.

Projektowana zmiana studium zakłada ustalenie przeznaczenia na **tereny aktywności rolniczej, gospodarczej, produkcyjno-usługowej z zabudową mieszkalną towarzyszącą** (M5). Docelowo służyć będą prowadzeniu rolniczej działalności gospodarczej i realizacji powiązanej zabudowy, a także zabudowy produkcyjno-usługowej (zakłady budowlane, mechaniczne, drzewne, stolarskie itp.) niezwiązanej z produkcją rolniczą a usytuowanej w bliskości siedlisk wiejskich.

W ramach zmiany studium dokonano również koniecznych aktualizacji dotyczących kierunków rozwoju infrastruktury technicznej. Modyfikacja dokumentu w tym zakresie nie wprowadza nowych zamierzeń budowlanych (realizacji przedsięwzięć) i wynika z postępów w realizacji inwestycji określanych wcześniej jako projektowane oraz zmian w prawie.

1.2. Główne cele projektu zmiany studium i jego powiązania z innymi dokumentami

Głównym celem dokumentu jest aktualizacja przyjętych wcześniej ustaleń planistycznych i określenie nowego przeznaczenia terenu w związku z wystąpieniem innych potrzeb i uwarunkowań wewnętrznych, których nie zidentyfikowano przed siedmioma laty, podczas prac nad projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Tym samym celem opracowania dokumentu jest zmiana przeznaczenia na tereny aktywności rolniczej, gospodarczej, produkcyjno-usługowej z zabudową mieszkalną towarzyszącą.

Poniżej przedstawiono najważniejsze zasady i założenia dokumentów powiązanych z projektem zmiany studium oraz informacje na temat zakresu powiązania dokumentów i sposobu w jakim zostały uwzględnione.

Ramowa Dyrektywa Wodna

Dyrektywa ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, będąca wynikiem wieloletnich prac Wspólnot Europejskich zmierzających do lepszej ochrony wód poprzez wprowadzenie wspólnej polityki wodnej, opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych. Zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Zapisy RDW wprowadzają system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód opracowane zostały Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz Program wodno-środowiskowy kraju. Dyrektywa wskazuje na konieczność dalszego integrowania ochrony i zrównoważonego gospodarowania wodą z innymi dziedzinami polityk wspólnotowych.

W studium podkreślono konieczność utrzymania nienaruszalnego przepływu wód, wymagającego prowadzenia konsekwentnych działań ochronnych. Skażenie wód, również pośrednie, prowadzić może do pogorszenia jakości środowiska na terenach znacznie oddalonych od źródeł zanieczyszczeń.

Cele dyrektywy związane są z projektem dokumentu w związku z potencjalnym oddziaływaniem obiektów, których realizację dopuszcza projektowana zmiana studium, tzn. budynków związanych z aktywnością rolniczą, produkcyjno-usługową i mieszkalną. Dlatego też podczas prac projektowych rozważono wystarczalność dotychczasowych zapisów w zakresie ochrony środowiska wodnego w kontekście przedmiotowego dokumentu.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Pierwszy dokument strategiczny, który bezpośrednio dotyczy kwestii adaptacji do zachodzących zmian klimatu.

Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna oraz obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Z perspektywy projektowanego dokumentu wyjątkowo istotny jest kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Wskazuje on działania konieczne do przygotowania polskiej przestrzeni do nowych uwarunkowań klimatycznych i zjawisk z nimi związanych. Proponuje się m.in. objęcie całego kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego, zapewniającym właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z udziałem narzędzi informatycznych. Jednocześnie, w sektorze budownictwa konieczne będzie uwzględnienie potencjalnego oddziaływania zjawisk ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu.

Realizacja tych działań w kontekście projektu zmiany studium polegała na określeniu przydatności terenów do planowanego przeznaczenia w oparciu o rozpoznanie uwarunkowań naturalnych i zapisy opracowania ekofizjograficznego oraz rozważenie wystąpienia zjawisk ekstremalnych, które mogłyby zagrażać przyszłemu funkcjonowaniu obiektów i elementów infrastruktury.

Pakiet klimatyczno-energetyczny

Pakiet klimatyczno-energetyczny to szereg rozwiązań legislacyjnych przyjętych 17 grudnia 2008 r. zmierzających do kontrolowania i ograniczania emisji gazów cieplarnianych na terenie UE. Pakiet zakłada redukcję o 20% emisji gazów cieplarnianych w UE w stosunku do roku 1990, 20% udział energii odnawialnej w zużyciu energii ogółem w 2020 r., 20% wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Cele pakietu są w bardzo ograniczony sposób związane z celami projektu dokumentu, który nie zakłada wprowadzenia do środowiska instalacji będących istotnymi emitarami gazów cieplarnianych, nie jest związany ze wzrostem (bądź spadkiem) udziału OZE w zużyciu energii, ani też nie ma związku z technologiami zwiększania efektywności energetycznej.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku

Jest to kluczowy dokument programowy formułujący wizję rozwojową regionu w długookresowym horyzoncie czasowym. Jest odpowiedzią na dynamicznie zmieniającą się politykę regionalną kraju i Unii Europejskiej, ukierunkowaną obecnie na wykorzystywanie potencjałów endogenicznych terytoriów i uniezależnienie od ogólnie dystrybuowanych dotacji. Definiuje wizję województwa w roku 2030 - Województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze. Strategia wymienia trzy wzajemnie powiązane cele strategiczne: (a) konkurencyjna

gospodarka, (b) powiązania krajowe i międzynarodowe i (c) jakość życia. U podstaw ich realizacji leżą cele horyzontalne.

W nowej doktrynie polityki regionalnej kluczowe znaczenie ma wykorzystanie potencjałów rozwojowych regionów, a uzupełniającą rolę odgrywa usuwanie barier rozwojowych. Województwo podlaskie dysponuje bardzo znaczącym i wartościowym potencjałem ludzkim, który powinien być podstawą dobrobytu (zasobności) w długim horyzoncie czasowym. Umiejętność współpracy, tworzenia sieci będzie decydująca dla trajektorii rozwojowej województwa podlaskiego. Uzupełniające znaczenie wobec przedsiębiorczości mieszkańców regionu mogą mieć bezpośrednie inwestycje zagraniczne.

Autorzy dokumentu przekonują, że warto wykorzystać i rozwinąć potencjał czynników warunkujących wysoką jakość życia mieszkańców województwa, aby zapewnić nie tylko najlepsze warunki zamieszkania, ale także uczynić z jakości życia symbol regionu i czynnik wspierający tworzenie konkurencyjnej gospodarki.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Celem strategicznym dokumentu jest zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego.

W dokumencie sformułowano również szereg celów cząstkowych, wśród których w kontekście projektu zmiany studium istotne są następujące cele:

- wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego,
- osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów.

Realizacji tych celów służą działania koordynujące politykę przestrzenną szczebla gminnego z ustaleniami przyjmowanymi na poziomie województwa. Identyfikacja potencjałów wewnętrznych, indywidualnych potrzeb i ograniczeń fizjograficznych oraz świadome kształtowanie kierunków rozwoju przestrzennego sprzyjają tworzeniu odpornej struktury funkcjonalnej.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Zakres dokumentu dotyczy odpadów wytworzonych na obszarze województwa oraz przywożonych na jego obszar, w tym odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych.

Program wymienia szereg celów w odniesieniu do poszczególnych grup odpadów, do których należą m.in.:

1. w kwestii odpadów komunalnych:
  - zmniejszenie ilości powstających odpadów,
  - planowanie systemów zagospodarowania odpadów w regionach zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
  - zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,

- zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych,
  - zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia,
  - ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych,
  - do końca 2021 r. wprowadzenie we wszystkich gminach w województwie systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i bioodpadów (cel szczegółowy)
2. W kwestii pozostałych odpadów:
- zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem ww. odpadów, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu,
  - całkowite zaniechanie składowania osadów ściekowych.

Zapisy dokumentu będą istotne podczas realizacji zamierzeń wynikających z ustalonego zagospodarowania terenów, czyli wielofunkcyjnej zabudowy. Podczas prac przygotowawczych należy podjąć środki służące zapobieganiu wytwarzania odpadów. Funkcjonowanie takich obiektów wiąże się z produkcją odpadów, które należy gromadzić i zagospodarować zgodnie z zasadami gospodarki odpadami komunalnymi w gminie. Dodatkowo studium zawiera ustalenia w zakresie systemu usuwania odpadów stałych, zmierzające do realizacji celów wskazanych w dokumencie.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe

Celem opracowania ekofizjograficznego gminy Wysokie Mazowieckie jest rozpoznanie cech poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz kompleksowa ocena warunków i funkcjonowania środowiska przyrodniczego (abiotycznego i biotycznego) głównie pod kątem określenia (wskazania) naturalnych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru gminy oraz możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania terenu.

Opracowanie określa podstawową strukturę przestrzenną gminy, wskazując trzy współzależne układy przestrzenne: przyrodniczy, rolnej przestrzeni produkcyjnej i obszarów zabudowanych.

Dokument wskazuje, że w ramach kształtowania struktury przestrzennej dążyć należy do ochrony powierzchni i warunków wodnych elementów struktury ekologicznej, czyli lasów, dolin rzek, wód powierzchniowych, gleb murszowych i murszowo-torfowych, gruntów przesuszonych oraz wskazanych terenów dolesień.

Po uwzględnieniu cech podstawowych elementów środowiska w dokumencie dokonano oceny warunków ekofizjograficznych wraz z wnioskami dla wyodrębnionych terenów, a następnie wymieniono wytyczne ekofizjograficzne do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej dla jej poszczególnych elementów, które stały się punktem wyjścia podczas prac nad tworzeniem projektu zmiany studium.

Tereny opracowania położone są w większości w układzie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmując obszary częściowo zabudowane i śródpolne zadrzewienia włączone do układu przyrodniczego.

Opracowanie ekofizjograficzne stanowiło podstawę zarówno przy sporządzeniu uchwalonego wcześniej studium, jak i jego zmiany.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wysokie Mazowieckie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem określającym ogólną politykę przestrzenną gminy oraz zasady zagospodarowania. Ma charakter aktu kierownictwa wewnętrznego i chociaż nie stanowi prawa miejscowego, wiąże lokalne władze przy sporządzaniu planów miejscowych.

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wysokie Mazowieckie przyjęto uchwałą Nr 55/VII/11 Rady Gminy Wysokie Mazowieckie z dnia 24 czerwca 2011 roku.

Jest to dokument, w którym w sposób syntetyczny zebrano najważniejsze informacje dotyczące gminy i określono perspektywiczne kierunki i politykę zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opierają się na ustaleniach zawartych w studium i muszą być z nim spójne. Studium nie jest natomiast dokumentem wiążącym przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy.

Celem dokumentu jest zapewnienie, aby aktywności na rzecz rozwoju miały za podstawę ideę rozwoju zrównoważonego.

Sporządzenie zmiany studium dopuszczone jest przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określającymi jego zakres i tryb.

Strategia Rozwoju Gminy Wysokie Mazowieckie

Za główny cel dokumentu uznano osiągnięcie harmonijnego, wszechstronnego i trwałego rozwoju struktury przestrzennej wsi, zapewniającej sukcesywny wzrost jakości zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku, przy zachowaniu właściwych relacji między strategicznymi celami szczegółowymi.

W dokumencie zamieszczono wykaz inwestycji planowanych do realizacji na terenie gminy i hierarchizację zadań strategicznych rozwoju.

Strategia jest w ograniczonym stopniu powiązana z ustaleniami zmiany studium – planowane zamierzenia realizowane będą poza obszarami opracowania, bądź zostały już ukończone. Niemniej cel główny strategii pozostaje aktualny i stanowi podstawę sporządzenia obowiązującego studium, a także niniejszej zmiany.

2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko sporządzona została dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wysokie Mazowieckie. Dokument dotyczy ustalenia funkcji pięciu odrębnych obszarów jako M5 - tereny aktywności rolniczej, gospodarczej, produkcyjno-usługowej z zabudową mieszkalną towarzyszącą.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono na podstawie uchwały Nr 246/XXXV/18 Rady Gminy Wysokie Mazowieckie z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wysokie Mazowieckie i opracowano zgodnie z art. 51, 52 i art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko tj. procedury określonej w Dziale IV wyżej wymienionej ustawy.

Zakres i stopień szczegółowości niniejszego opracowania został uzgodniony przez:

- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wysokiem Mazowieckiem piśmie znak NZ.4462.2.5.2018 z dnia 5.10.2018 r. (uzgodnienie nr 5/NZ/2018)
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku piśmie znak WPN.411.1.57.2018.EC z dnia 12.10.2018 r.

W prognozie uwzględniono informacje zawarte w dostępnych dokumentach i opracowaniach oraz programach zawierających zadania służące do realizacji celów ponadlokalnych na obszarze objętym zmianą studium, a także prognozy oddziaływania na środowisko dokumentów powiązanych. Do oceny relacji między człowiekiem a środowiskiem zastosowano głównie metodę analityczno-porównawczą. Dla zbadania stanu środowiska wykorzystano materiały archiwalne uzupełnione i zaktualizowane na podstawie informacji udostępnianych przez organy administracji oraz analiz kartograficznych i rozpoznania terenowego.

Prognoza podzielona została na rozdziały odpowiadające zakresowi określone w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku (...). W związku z tym, w strukturze dokumentu wydzielić można trzy zasadnicze części. Pierwsza z nich ma charakter informacyjny i przybliży ustalenia przedmiotowej zmiany studium, jej cele i powiązania z innymi dokumentami. Część druga zawiera identyfikację najistotniejszych uwarunkowań przyrodniczych występujących na obszarze objętym opracowaniem oraz rozpoznanie oddziaływań, jakie mogą się pojawić wskutek realizacji dokumentu. W części trzeciej przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie bądź ograniczanie zidentyfikowanych presji oraz rozważono zasadność stosowania rozwiązań alternatywnych do tych zaproponowanych w dokumencie.

Prognoza wykonywana była równocześnie z pracami nad projektem zmiany studium.

3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Obowiązek prowadzenia oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy określony jest w prawodawstwie (raz w czasie jednej kadencji – art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Powiązanie monitoringu zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym (a więc również monitoringu stanu realizacji zmiany studium) z odpowiednimi elementami państwowego monitoringu środowiska pozwoliłoby także na ocenę wpływu realizacji dokumentu na środowisko. Punktem wyjścia dla takiego porównania mogłyby zostać informacje nt. istniejącego stanu środowiska na terenie, dla którego opracowywany jest dokument, przedstawione w niniejszej prognozie.

Ustawowo narzucona procedura umożliwi ocenę rozwoju przestrzennego, jak również stałą kontrolę oddziaływania realizacji postanowień dokumentów planistycznych na środowisko. Daje to możliwość dynamicznego przeciwdziałania procesom, których rezultaty są inne niż wstępnie założono.

Konieczne jest zatem prowadzenie stałego monitoringu podstawowych elementów środowiska, który pozwoli określić tendencje zmian i ułatwi określenie dalszych kierunków ochrony. Takiej analizie powinny podlegać:

- stan zagospodarowania terenów dla których sporządzono zmianę studium, w tym realizacja jej postanowień,
- stan elementów środowiska przyrodniczego (stan i jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych, zanieczyszczenie gleb i powietrza: emisja substancji pyłowych i gazowych, zagrożenie hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym, odsetek terenów czynnych biologicznie),

- wyposażenie terenów w urządzenia infrastruktury technicznej zmniejszające presję na środowisko.

Regularny monitoring w zaproponowanym zakresie pozwoli na śledzenie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i towarzyszącym mu przemianom środowiska. Zestawienie powyższych wskaźników dla badanego okresu powinno być opatrzone wnioskami dotyczącymi realizacji postanowień zmiany studium i uwagami w zakresie wystarczalności zapisów dokumentu do regulacji niekorzystnych procesów występujących w środowisku. W przypadku wystąpienia braków lub nieścisłości, zaobserwowane zagadnienia wymagające regulacji, powinny zostać niezwłocznie wprowadzone do dokumentu.

4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na lokalizację terenów, dla których sporządzana jest zmiana studium, ich ograniczony przestrzenny zasięg oraz planowany rodzaj zagospodarowania, wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko sporządzona została dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wysokie Mazowieckie. Dokument zakłada ustalenie przeznaczenia na tereny aktywności rolniczej, gospodarczej, produkcyjno-usługowej z zabudową mieszkalną towarzyszącą (M5) pięciu obszarów położonych na gruntach wsi: Mystki-Rzym, Brzóska-Falki, Brok, Tybory-Żochy i Faszczce (w sąsiedztwie miejscowości Jabłonka Kościelna).

Projekt zmiany studium powiązany jest z szeregiem innych dokumentów, m.in. z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego w zakresie wzmocnienia spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich oraz z opracowaniem ekofizjograficznym określającym naturalne predyspozycje i ograniczenia dla różnych rodzajów użytkowania terenów gminy Wysokie Mazowieckie.

Rzeźba terenów opracowania jest stabilna, w większości łagodna i generalnie korzystna dla realizacji projektowanych zamierzeń. W podłożu występują głównie gliny zwałowe, na których wykształciły się gleby bielcowe i brunatne. Tereny odwadniane są przez rzeki Brok i Jabłonkę poprzez system śródpolnych rowów, same pozbawione są jednak wód powierzchniowych (oprócz sztucznego oczka wodnego) i leżą w zlewniach wód powierzchniowych o złym stanie (problemy jakościowe i ilościowe wód podziemnych nie występują). Warunki wodno-gruntowe są stabilne, korzystne dla budownictwa.

Tereny opracowania w zdecydowanej większości wykorzystywane są rolniczo. Oprócz tego występuje rozproszona wielofunkcyjna zabudowa koncentrująca się wzdłuż dróg. Ponadto na obszarze Brzóska-Falki wśród pól znajdują się trzy wydzielone łąskie. Aktywność zwierząt jest niska.

Na terenach objętych zmianą studium nie występują obiekty i obszary objęte ochroną prawną. Najbliżej położonymi obiektami tego typu są pomniki przyrody, a w odległości ok. 4 km utworzono niewielkie formy ochrony takie jak rezerwat i zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Skrajne fragmenty dwóch obszarów opracowania (Brzóska-Falki i Brok) należą do głównego korytarza ekologicznego wyznaczonego w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego.

Odstąpienie od sporządzenia dokumentu nie spowoduje istotnych zmian stanu środowiska z uwagi na utrzymanie ustalonego sposobu zagospodarowania, niemniej intensyfikacja

dopuszczonej do realizacji zabudowy skutkować może nasileniem obserwowanych obecnie przeobrażeń środowiska.

Przyjęcie zmiany studium może wiązać się z realizacją przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w zależności od typu lokowanych tu obiektów oraz powierzchni terenów przeznaczanych pod określone cele.

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska ważnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu zaliczono m.in. występowanie chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz konieczność dotrzymania norm jakości wód, powietrza i klimatu akustycznego.

Rozpatrując skutki przyjęcia dokumentu stwierdzono, że najistotniejsze oddziaływania związane będą z umożliwieniem wycinki śródpolnych lasów na obszarze Brzóska-Falki oraz realizacją wielofunkcyjnej zabudowy na terenach będących wcześniej w użytkowaniu rolnym. Mogą powodować one wystąpienie szeregu presji na następujące komponenty środowiska: rośliny, zwierzęta, wody, mikroklimat, krajobraz i bioróżnorodność. Zidentyfikowane oddziaływania będą miały lokalny charakter, najprawdopodobniej ograniczający się do terenów opracowania. Nie spowodują również utrudnień w funkcjonowaniu systemu przyrodniczego gminy. Zakładając, że nowe obiekty realizowane będą zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska, nie prognozuje się, ażeby realizacja tych zamierzeń wywołała przekroczenia norm jakości środowiska określone w przepisach odrębnych. Odległość i charakter zmian wykluczają wszelkie oddziaływania na przyrodnicze obszary chronione.

Nie proponowano uzupełnienia zmienianego dokumentu o dodatkowe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, gdyż stwierdzono, że przyjęte wcześniej ustalenia w należyтым stopniu chronią środowisko terenów opracowania. W prognozie zaproponowano natomiast szereg rozwiązań, które powinny być wdrażane na późniejszych etapach, tj. przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i na etapie realizacji zamierzeń dopuszczonych ustaleniami zmiany studium.

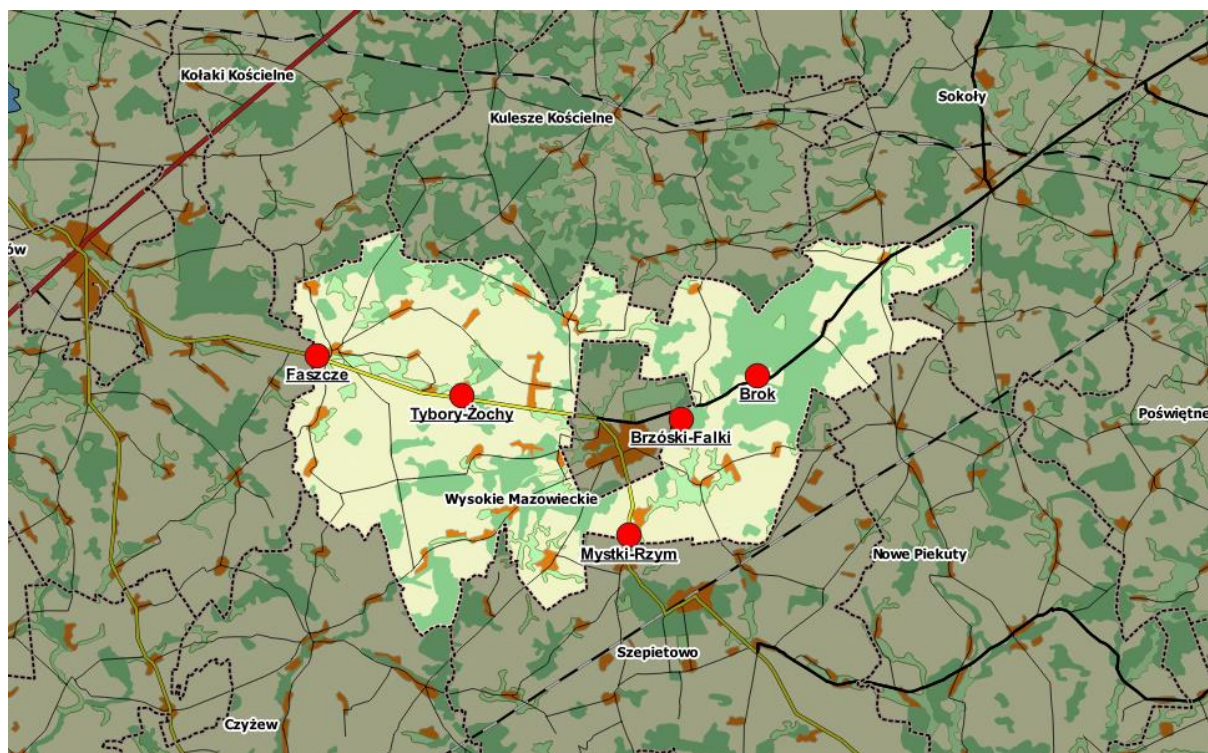
6. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Do opisu istniejącego stanu środowiska wykorzystane zostały informacje zawarte w dostępnych dokumentach i opracowaniach, programach, źródłach kartograficznych, rejestrach i danych monitoringowych, których wykaz umieszczono na końcu niniejszego opracowania.

Położenie geograficzne

Zmiana studium sporządzana jest dla pięciu rozłącznych terenów położonych w gminie Wysokie Mazowieckie:

- 1) teren położony w miejscowości **Mystki-Rzym**, wzdłuż drogi krajowej nr 66, przy południowej granicy gminy;
- 2) teren położony w miejscowości **Brzóska-Falki**, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 678, przy granicy gminy z miastem Wysokie Mazowieckie;
- 3) teren położony w miejscowości **Brok**, przy drodze wojewódzkiej nr 678;
- 4) teren położony w miejscowości **Tybory-Żochy**, przy drodze wojewódzkiej nr 678;
- 5) teren położony w obrębie **Faszce**, w sąsiedztwie miejscowości Jabłonka Kościelna, przy granicy z gminą Zambrów.

Rys. 2 Położenie obszarów opracowania

Biorąc pod uwagę podział fizyczno-geograficzny Polski, oparty na opracowaniu J. Kondrackiego, gmina zlokalizowana jest w mezoregionie Wysoczyzna Wysokomazowiecka, będącego południowo-zachodnią częścią makroregionu Nizina Północnopodlaska, podprovincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie, prowincji Niż Wschodniobałtycko-Białoruski, oraz megaregionu Niż Wschodnioeuropejski.

Ukształtowanie terenu

Ukształtowanie terenów objętych opracowaniem, tak jak pozostałej części Wysoczyzny Wysokomazowieckiej, jest wynikiem procesów związanych ze zlodowaceniem Warty (zanik lądolodu) oraz procesami zachodzącymi w holocenie. Teren stanowi wysoczyzna polodowcowa morenowa. Rzeźba nie jest zbyt zróżnicowana, wysokości kształtują się przeważnie w granicach 135-145 m n.p.m.

Na terenie Mystki-Rzym wysokość bezwzględna wynosi ok. 147-144 m i opada w kierunku wschodnim, do doliny bezimiennego cieku. Rzeźba obszaru Brzóska-Falki jest monotonna, a wysokości zawierają się w przedziale 142-145 m n.p.m. Na terenie miejscowości Brok zaznacza się spadek w kierunku południowym do doliny rzeki Brok (wysokości 147-150 m n.p.m.), a w m. Tybory-Żochy w kierunku północnym i wschodnim ku rzece Jabłonce i jej dopływowi (wysokości 147-151 m n.p.m.). Obszar Faszczce położony jest na stosunkowo monotonnej wysoczyźnie, dynamika rzeźby zaznacza się jedynie przy jego południowej i wschodniej krawędzi obejmującej dolinę Jabłonki, a wysokości zawierają się w przedziale 143-134 m n.p.m.

Zagrożenie gwałtownymi ruchami masowymi nie występuje.

Budowa geologiczna oraz złoża naturalne

Obszary opracowania położone są w obrębie wyniesienia mazursko-suwańskiego, będącego częścią wschodnioeuropejskiej platformy prekambryjskiej. Ich powierzchnię budują utwory czwartorzędowe: plejstocenu i holocenu, o miąższości sięgającej 150 m. Są to osady lodowcowe zawierające materiał organiczny przykryte osadami spływowymi oraz związanymi z denudacją. W podłożu wyodrębnić można przewarstwowane gliny zwałowe i piaski wodnolodowcowe, a także lokalnie piaski związane z działalnością rzek.

Poniżej osadów czwartorzędowych, występują mioceńskie utwory piaszczysto-ilaste oraz piaski i mułki paleogenu.

Przypowierzchniową warstwę terenu na obszarach budują tutaj:

1. Mystki-Rzym – gliny zwałowe,
2. Brzóska-Falki – w części północnej gliny zwałowe, w części południowej piaski i żwiry wodnolodowcowe,
3. Brok – gliny zwałowe,
4. Tybory-Żochy – gliny zwałowe,
5. Faszczce – gliny zwałowe, oprócz niewielkiego centralnego fragmentu zajmowanego przez piaski i gliny deluwialne.

Na terenie opracowania nie udokumentowano występowania złóż kopalin.

Gleby

Wg podziału województwa podlaskiego na regiony glebowo-rolnicze, gmina Wysokie Mazowieckie leży w obrębie Bielsko-Drohnickiego regionu glebowo-rolniczego, charakteryzującego się rolniczo dobrą jakością gleb.

Gleby terenu opracowania wykształcone zostały z osadów plejstocenijskich i holocenijskich. Skałą macierzystą stanowią osady lodowcowe, wodnolodowcowe i zastoiskowe. Gleby terenu gminy tworzą różnorodną mozaikę i cechują się dużą zmiennością.

Utwory glebowe reprezentowane są tutaj przez:

1. Mystki-Rzym – gleby bielcowe i brunatne,
2. Brzóska-Falki – gleby bielcowe i brunatne oraz w niewielkim fragmencie – czarne ziemie,
3. Brok – gleby brunatne,
4. Tybory-Żochy – gleby brunatne,
5. Faszczce – gleby bielcowe i na strefach krawędziowych gleby brunatne i czarne ziemie.

Występują tu gleby o zróżnicowanej żyzności i potencjalnej przydatności do wykorzystania rolniczego, w tym zaliczone do klas bonitacyjnych: 2, 4, 5, 6, 8, 9.

Wody powierzchniowe/jednolite części wód powierzchniowych

Obszary opracowania położone są w dorzeczu Wisły i w zlewniach Narwi i Bugu – przez Wysoczyznę Wysokomazowiecką przebiega dział wodny pomiędzy ich dorzecziami. Wg komentarza do mapy geośrodowiskowej Polski, rejon ten charakteryzuje się dość gęstą siecią hydrograficzną i występowaniem niewielkich zbiorników naturalnych i stawów hodowlanych. Doliny rzek często są pocięte gęstą siecią rowów melioracyjnych, odwadniających obszary podmokłe.

Tereny opracowania pozbawione są wód powierzchniowych o naturalnym charakterze. Odwadniane są przez rzeki Brok i Jabłonkę. Odległość obszarów zmiany studium od cieków wynosi ok. 60 m (w przypadku wydzielania Faszczce) i więcej. Na wydzielaniu Brzóska-Falki, w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej, utworzono sztuczne oczko wodne o powierzchni ok. 250 m².

Problemy jakości wód powierzchniowych mogą być związane m.in. ze wpływem powierzchniowym zanieczyszczeń z otaczających doliny rzeczne pól, powstających wskutek postępującej chemizacji rolnictwa oraz zrzutem zanieczyszczeń bytowych i przemysłowych.

Obszary opracowania położone są w zlewniach dwóch jednolitych części wód powierzchniowych: **Brok do Siennicy** (RW2000172667649) – obszary Mystki-Rzym, Brzóska-Falki i Brok oraz JCWP **Jabłonka** (RW200017263429) – obszary Tybory-Żochy i Faszczce.

Ocena jakości wód przeprowadzona przez WIOŚ w Białymstoku wykazała:

1) w JCWP **Brok do Siennicy**:

a) za rok 2016:

Ocena stanu ekologicznego - brak oceny

Ocenę przeprowadzono na podstawie elementów:

- fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego (PSB). W 2015 roku wszystkie badane wskaźniki przekraczały wartości określone rozporządzeniem dla stanu dobrego;

- wskaźników fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – w 2016 roku, ani w latach poprzednich, wskaźniki z tej grupy nie były badane, ze względu na brak zewidencjonowanych źródeł zanieczyszczeń;

Ocena stanu chemicznego – brak oceny

- w 2015r. ani w latach poprzednich, nie badano wskaźników z grupy substancji priorytetowych dla środowiska wodnego;

Ocena ze względu na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i dodatkowo ze źródeł rolniczych. Brok w tym punkcie nie spełnia warunków wyznaczonych ze względu na zanieczyszczenia komunalne i rolnicze. Przekroczone zostały wartości stężeń wszystkich wskaźników biogenych (azotowych i fosforowych). Wskaźniki biogenne przekroczyły również wartości określające podatność na eutrofizację ze źródeł rolniczych.

Brok badany w ppk Brzóska Falki - nie wykonano oceny w ppk ze względu na brak pełnej rocznej serii pomiarowej spowodowany okresowym brakiem wody w cieku i zagniwającymi zastoiskami.

Brok badany w p-k Ołdaki (reprezentatywny dla badanej JCWP) oceniono następująco: umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej stanu dobrego, nie spełnia warunków wyznaczonych dla obszarów chronionych ze względu na zanieczyszczenia komunalne i rolnicze, **stan zły**.

b) w roku 2017 w JCWP nie prowadzono badań monitoringowych.

2) w JCWP **Jabłonka**:

a) za rok 2016:

Ocena stanu ekologicznego – stan umiarkowany

Ocenę przeprowadzono na podstawie elementów:

- biologicznych - klasyfikacja – III klasa; badano wszystkie trzy wymagane wskaźniki: fitobentos – II klasa (w 2013 roku - III klasa), makrofity – III klasa, makrozoobentos – III klasa; brak badania wskaźnika ichtiologicznego;
- fizykochemicznych – klasyfikacja – stan poniżej dobrego PSD;
- wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – wszystkie badane wskaźniki z tej grupy nie przekroczyły wartości granicznych dla stanu dobrego;

Ocena stanu chemicznego - stan poniżej dobrego

W 2016 roku badano pełną listę substancji priorytetowych, określających stan chemiczny JCWP. Wg oceny wykonanej zgodnie z obowiązującym od 2016 roku, rozporządzeniem ocenowym, poniżej stanu dobrego mieściła się tylko wartość średnioroczna benzo(a)pirenu, wskaźnika zanieczyszczenia węglowodorami aromatycznymi (WWA).

Stan wód w JCWP Jabłonka oceniono jako zły.

- b) w roku 2017 w JCWP nie prowadzono badań monitoringowych.

Ramowa Dyrektywa Wodna, której cele środowiskowe mają zapewnić długookresowe, racjonalne gospodarowanie wodami oraz ochronę zasobów wodnych, określa, że do 2015 r. spełniony powinien być warunek osiągnięcia dobrego stanu JCW powierzchniowych i podziemnych. W zlewniach JCWP na których położone są przedmiotowe tereny nie udało się wypełnić tego obowiązku. W tym przypadku ustawodawstwo dopuszcza przyjęcie ustępstw, tzw. Derogacji. Ze względu na brak możliwości technicznych przyjęto przedłużenie osiągnięcia celu do roku 2027 (w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły wskazano szereg działań naprawczych; z uwagi na czas niezbędny do ich wdrożenia, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027).

Wody gruntowe i podziemne/jednolite części wód podziemnych

Zgodnie z podziałem regionalnym zwykłych wód podziemnych, obszary opracowania leżą w obrębie regionu mazowieckiego I.

Wg mapy geośrodowiskowej Polski, warunki hydrogeologiczne tego rejonu są raczej słabo rozpoznane, co uwarunkowane jest niewielkim zapotrzebowaniem na wodę małych osad wiejskich i miasta Wysokie Mazowieckie. Poziomy wodonośne o znaczeniu użytkowym występują wyłącznie w czwartorzędowych piaskach i piaskach ze żwirem. W obrębie piętra czwartorzędowego wyróżniono cztery poziomy wodonośne: przypowierzchniowy i dwa lub trzy poziomy międzymorenowe.

Wody podziemne głównego poziomu użytkowego ze względu na dobrą izolację i rodzaj zagospodarowania terenu (głównie rolniczy) są w niewielkim stopniu zagrożone zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

Obszary opracowania leżą poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych, a także poza strefami ochrony ujęć wód podziemnych. Zawierają się w granicach jednolitych części wód podziemnych PLGW200055 (obszary Mystki-Rzym, Brzoski-Falki i Brok) oraz PLGW200051 (obszary Faszczce i Tybory-Żochy). Zgodnie z informacjami zawartymi w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, stan ilościowy i chemiczny JCWPd jest dobry, a ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych jest niezagrażone.

Monitoring jakości wód podziemnych prowadzi Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, w sieci otworów obejmujących wszystkie JCWPd na obszarze kraju. Badanie przeprowadzone w 2016 r. objęło JCWPd PLGW200055 i wskazało na dobry

stan chemiczny (wodę z ujęcia w obrębie JCWPd PLGW200055 w klasyfikacji końcowej zaliczono do II klasy).

Warunki wodno-gruntowe na obszarach opracowania są ustabilizowane. Poziom zalegania wód gruntowych jest w większości większy niż 2 m p.p.t., lokalnie wynosi ponad 5 m p.p.t. (obszary Brzóska-Falki i centralna część obszaru Faszczce), a jedynie na skrajnych południowych i wschodnich krawędziach obszaru Faszczce (sąsiedztwo dolin) może być wyższy niż 2 m p.p.t.

Zanieczyszczenie powietrza

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja). Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje cały obszar województwa, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej (a zatem również gminę Wysokie Mazowieckie), wykazała za rok 2017 przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu dla kryterium: „ochrona zdrowia” (klasa C – powyżej poziomu docelowego), natomiast wartości pozostałych zanieczyszczeń zawierały się w granicach poziomów docelowych.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2017 r. stwierdzono przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu dla kryterium „ochrona roślin”.

Najbardziej dokuczliwym źródłem zanieczyszczeń jest trudna do eliminacji emisja niska z domowych kotłowni. Na wysokie poziomy przekroczeń wpływa również emisja napływowa, a także ciepłownie miejskie oraz zakłady przemysłowe.

Pokrycie terenu

Obszary opracowania są w zdecydowanej większości wykorzystywane jako tereny rolne.

Obszar Mystki-Rzym jest zajmowany przez pola uprawne rozmieszczone po obu stronach drogi krajowej nr 66. Pas drogowy porośnięty jest nieregularnym szpalerem drzew, wśród których występuje jesion, brzoza i lipa. Pośród pól znajduje się pojedyncze, opuszczone zabudowanie, do którego prowadzi silnie zakrzewiona polna droga. W obrębie ich pozostałości rozwija się roślinność o charakterze ruderalnym.

Na obszarze Brzóska-Falki obok dominującej funkcji rolnej, znajduje się ekstensywna zabudowa mieszkaniowa, szklarnie, budynki gospodarcze oraz teren usługowy ze stacją paliw i zajazdem. Zabudowa koncentruje się wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 678. Na jej zapleczu występują rozjeżdżone nieużytki pozbawione roślinności, place oraz tereny przydomowych ogrodów o podmiejskim charakterze (trawniki, szpalery żywotników). Pośród pól znajdują się trzy odrębne wydzielone lasy o powierzchni 1-2 ha każde. Występujące tu zbiorowiska należą do typu siedliskowego lasu mieszanego świeżego i lasu mieszanego wilgotnego, o przerywanym zwarcium. W drzewostanie dominują sosna, olsza, brzoza, topola. Runo jest zadarnione, podszyt tworzy samosiew młodszych drzew. Przez obszar przebiega trójtorowo napowietrzna linia elektroenergetyczna (z odgałęzieniami).

Obszary Brok i Tybory-Żochy całkowicie zajęte są przez pola uprawne, natomiast na obszarze Faszczce terenom rolnym towarzyszy pojedyncze zabudowanie z budynkiem mieszkalnym i obiektami gospodarczymi, a przy drodze krajowej nr 66 budynek stacji paliw. Wzdłuż

DK66 przebiegającej przez obszary Faszczce i Tybory-Żochy zrealizowano jednotorową linię elektroenergetyczną średniego napięcia.

Na obszarach opracowania nie stwierdzono występowania roślin wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.

Zwierzęta

Sąsiedztwo dróg krajowych i wojewódzkich i generowany przez nie hałas ogranicza aktywność dziko żyjących zwierząt na terenach opracowania.

Obecne są tu niewielkie ptaki polne, wykorzystujące sezonowe uprawy jako miejsce zdobywania pokarmu, gryzonie i potencjalnie zajęczaki. Aktywność płazów ogranicza się do uwilgotnionych terenów rowów, otoczenia sztucznego oczka wodnego i okresowo sąsiedztwa dolin na obszarze Faszczce (południowa i wschodnia krawędź). Występowanie tej grupy zwierząt na pozostałych terenach jest mało prawdopodobne z uwagi na panujące tam warunki siedliskowe (niewielka wilgotność, brak wód powierzchniowych).

W sąsiedztwie rozproszonej zabudowy częściej obserwowana jest aktywność synantropijnych gatunków ptaków, przyzwyczajonych do obecności człowieka. Są to m.in. gołąb miejski, kawka, wróbel. Istniejące zabudowania wykorzystywane mogą być do gniazdowania przez takie gatunki jak oknówka i kos.

Klimat

Obszary opracowania położone są w obrębie środkowomazurskiego i podlasko-poleskiego regionu klimatycznego. Średnia roczna temperatura wynosi 7-7,5°C, a średnia suma opadów 550 mm. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń ze średnimi temperaturami ok. – 3°C, a najcieplejszym lipiec – średnio 17°C. Maksimum opadów przypada na okres czerwiec – sierpień. Pokrywa śnieżna otrzymuje się średnio przez 80 dni, a okres wegetacyjny trwa ok. 210 dni. Dominują wiatry z kierunku zachodniego.

Hałas

Klimat akustyczny terenów opracowania kształtowany jest przede wszystkim przez położone w ich obrębie drogi. Okresowo występuje także hałas związany z pracą maszyn rolniczych, a miejscowo również hałas generowany przez zlokalizowane tu zakłady usługowe (myjnia, stacja paliw) i przetwórcze (obiekty przetwórstwa rolnego) – ta grupa oddziaływań jest jednak mniej uciążliwa.

Opracowaniem objęto głównie obszary niezabudowane, jednak wśród nich znajdują się również tereny „chronione akustycznie” (dla których ustalono dopuszczalne poziomy hałasu). Należą do nich pojedyncze działki z zabudową mieszkaniową, zagrodową i zamieszkania zbiorowego na obszarach Brzóski-Falki, Faszczce i Mystki-Rzym.

Pomiary poziomów hałasu w środowisku przeprowadza WIOŚ w Białymstoku. Najbliżej położonym, kontrolowanym obszarem było miasto Wysokie Mazowieckie, gdzie w 2012 r. stwierdzono przekroczenia długookresowych średnich poziomów dźwięku L_{DWN} i L_N o kolejno 8,2 i 9,4 dB (w kolejnych latach WIOŚ nie kontrolował terenów opracowania i ich sąsiedztwa).

Obszary prawnie chronione i powiązania ekologiczne

W granicach administracyjnych gminy Wysokie Mazowieckie nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody. Jedynymi obiektami chronionymi są drzewa lub skupiska drzew

uznane za pomniki przyrody – wszystkie jednak położone są poza obszarami opracowania i oddalone o co najmniej kilometr.

Najbliżej położonymi formami ochrony przyrody są niewielkie obszary:

- rezerwat przyrody **Grabówka** – oddalony o 3,8 km od obszaru Faszczce,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „**Park Krajobrazowy w Szepietowie Wawrzyńcach**” – oddalony o 4,2 km od obszaru Mystki-Rzym.

Inne obszary chronione oddalone są o ponad 10 km od terenów zmiany studium.

Przez północną część gminy Wysokie Mazowieckie przebiega główny korytarz ekologiczny **Przełomowa Dolina Narwi - Dolina Górnej Narwi** GKPn-23, którego zasięg wyznaczono w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego. Obszar ten skupia inne połączenia przyrodnicze zachodniej części regionu i jest fragmentem sieci przebiegającej przez teren całego województwa. Jego elementy wyodrębnione zostały na podstawie opracowania W. Jędrzejewskiego „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce”. Jej głównym celem jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych, umożliwienie migracji zwierząt i roślin w skali Polski i Europy oraz ochrona i odbudowa różnorodności zarówno na obszarach sieci NATURA 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej. Korytarz obejmuje fragmenty 2 obszarów będących przedmiotem opracowania:

- północno-wschodnią część obszaru Brzóska-Falki,
- północne fragmenty obszaru Brok.

6.1. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W obecnym stanie wartość przyrodnicza omawianych obszarów jest generalnie niska, głównie ze względu na istotne przeobrażenia i presje antropogeniczne i cechuje się:

- dopasowaniem większości przestrzeni do funkcji rolnej i związanymi z tym presjami,
- oddziaływaniem dróg krajowych i wojewódzkich (hałas, drgania, zanieczyszczenie metalami ciężkimi i pyłami),
- niskim zainwestowaniem i zasklepieniem gleb,
- niskim odsetkiem powierzchni zajmowanych przez roślinność o charakterze półnaturalnym – wyjątkiem są śródpolne lasy obszaru Brzóska-Falki; na pozostałych obszarach sukcesja jest powstrzymywana przez wykorzystanie rolnicze,
- niską aktywnością zwierząt,
- stosunkowo wysoką przydatnością rolniczą gleb.

Istniejące zagospodarowanie terenu odpowiada generalnie funkcji przypisanej w studium. Odstąpienie od sporządzenia dokumentu nie spowoduje istotnych zmian stanu środowiska z uwagi na utrzymanie ustalonego sposobu użytkowania, niemniej intensyfikacja dopuszczona do realizacji zabudowy skutkować może:

- zwiększeniem poziomów hałasu przemysłowego lub pośrednio drogowego (w wyniku intensyfikacji ruchu),
- zmniejszeniem odsetka powierzchni czynnej biologicznie, uszczelnieniem terenu i spadkiem zdolności retencjonowania wody,
- dalszą utratą atrakcyjności terenów opracowania dla dziko występujących zwierząt.

Jednocześnie utrzymanie funkcji rolnej może wiązać się z intensyfikacją oddziaływań na gleby i wody gruntowe w wyniku dalszego stosowania środków ochrony roślin.

7. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.

W ramach zmiany studium planuje się ustalenie przeznaczenia obszarów opracowania na tereny aktywności rolniczej, gospodarczej, produkcyjno-usługowej z zabudową mieszkalną towarzyszącą. Lokowane tu w przyszłości obiekty, w zależności od ich rodzaju i powierzchni, mogą zostać zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów wyżej wymienionego rozporządzenia. Każdy z takich przypadków rozpatrywany będzie indywidualnie.

W okresie sporządzania niniejszej prognozy szczegółowe parametry ewentualnych zamierzeń budowlanych nie były znane. W związku z tym ustalenie czy realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko będzie miała miejsce i zakresu takiego oddziaływania było niemożliwe.

Jeśli znajdą przesłanki o których mowa w przytoczonym rozporządzeniu, właściwy organ ochrony środowiska stwierdzić może konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Procedura zmusza inwestora do przyjęcia takich rozwiązań technicznych, dzięki którym zminimalizowane zostaną potencjalne negatywne oddziaływania. Ponadto powoduje, że zarówno faza projektowa, jak i etap budowy znajduje się pod szczególnym nadzorem odpowiednich organów oraz społeczności lokalnych.

Zasięg obszarów objętych znaczącym oddziaływaniem zależy od charakteru przyszłych przedsięwzięć. Istnieje prawdopodobieństwo, iż będzie on wykraczał poza obszary opracowania, dla których sporządzana jest zmiana studium. W takim przypadku oddziaływanie odczuwane może być również na terenach sąsiednich. Obszary opracowania oraz ich otoczenie cechują się podobnym charakterem, w tym również pod kątem stanu środowiska, który omówiono szczegółowo w rozdziale 6.

8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Potencjalne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu mogą obejmować takie zagadnienia jak m.in.:

- występowanie chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- możliwość zanieczyszczenia wód,
- zakłócenie klimatu akustycznego,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Na terenach opracowania nie zidentyfikowano stanowisk chronionych gatunków roślin i grzybów. Obserwowano natomiast przeloty ptaków, w tym objętych ochroną gatunkową. Nie wyklucza się też obecności płazów na obszarach z utrzymującą się okresowo wodą (rowy przydrożne) i w sąsiedztwie sztucznego oczka wodnego. Podczas rozpoznania terenowego nie napotkano gniazd i schronień zwierząt, choć nie wszystkie tereny dostępne były do zbadania (np. ogrodzone prywatne posesje). Problemy związane z przepisami dotyczącymi

ochrony gatunkowej polegać mogą zatem na zmianie użytkowania terenów o pożądanym cechach siedliskowych bądź nieumyślnym zniszczeniu schronień.

Realizacja dokumentu umożliwi m.in. budowę wielofunkcyjnej zabudowy. Funkcjonowanie nowych budynków powodować może, w zależności od rodzaju i charakteru danego obiektu, wystąpienie oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. Obejmować może ono m.in. presję na wody, powietrze i klimat akustyczny. Najistotniejszych oddziaływań spodziewać się należy w przypadku lokowania zabudowy przemysłowej i związanej z przetwórstwem spożywczym. Jednocześnie podkreślić należy, że realizacja przedsięwzięć regulowana jest poprzez stosowne akty prawne i określone w nich wymagania oraz znajduje się pod nadzorem właściwych organów. Oznacza to, że w przypadkach ryzyka wystąpienia oddziaływań o charakterze znaczącym, podejmowane będą działania zapobiegające bądź ograniczające.

Podsumowując stwierdzono, że zidentyfikowane problemy ochrony środowiska nie uniemożliwiają realizacji przedmiotowej zmiany studium. Uchwalenie dokumentu nie wprowadza bezpośredniego ryzyka naruszenia przepisów ustawy o ochronie przyrody i przepisów pokrewnych.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Przy opracowywaniu projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miały zastosowanie cele ochrony środowiska określone w następujących aktach prawnych ustanowionych na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym:

Program Działań Unii Europejskiej *Dobrze żyć w granicach naszej planety* – wieloletni program działań w zakresie środowiska naturalnego wyznaczający kierunki, cele oraz priorytety w perspektywie czasowej do 2020 r. Dokument stanowi podstawę kształtowania unijnej polityki ochrony środowiska. Realizacja zapisów programu ma służyć stopniowej poprawie odporności ekologicznej Europy i przekształceniu Unii Europejskiej w zrównoważoną, zieloną gospodarkę, sprzyjającą włączeniu społecznemu. Realizacja celu ma być możliwa dzięki określeniu listy priorytetów kierujących tworzeniem zasad do końca dekady:

1. ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE,
2. stworzenie zasobooszczędnej, niskoemisyjnej gospodarki UE,
3. ochrona obywateli Unii przed zagrożeniami dla ich zdrowia, związanymi ze środowiskiem,
4. zapewnienie prawidłowego wdrażania prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska,
5. poprawa dowodów stanowiących podstawę polityki ochrony środowiska,
6. zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz urealnienie cen,
7. poprawa uwzględniania aspektu ochrony środowiska i zwiększenie spójności polityki,
8. wspieranie zrównoważonego charakteru miast Unii,
9. zwiększenie efektywności Unii w przeciwdziałaniu regionalnym i globalnym wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska.

Cel programu, a także wymienione priorytety, znalazły bezpośrednie przełożenie na zasady ochrony środowiska wypracowane w obowiązującym studium.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski określający zasady polityki w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego w celu efektywnego wykorzystania przestrzeni. Wymienia 6 celów operacyjnych, z których dla ochrony środowiska istotne znaczenie ma cel 4 – Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Wśród najistotniejszych wyzwań stawianych polityce przestrzennego zagospodarowania kraju zaliczono m.in.:

- zaspokojenie bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- zabezpieczenia możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne, kulturowe i lokalne walory środowiska.

Sprostanie powyższym wymaganiom w kontekście zamierzeń określanych w dokumentach planistycznych polegać powinno na identyfikowaniu potrzeb rozwojowych i efektywnym gospodarowaniu przestrzenią, m.in. poprzez wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w sposób niekolizyjny z cennymi elementami systemu przyrodniczego i niepowodujący niepotrzebnego rozpraszania zabudowy na terenach pozbawionych uzbrojenia.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 – celem dokumentu jest stworzenie narzędzia do realizacji polityki ochrony środowiska na terenie województwa podlaskiego. W dokumencie:

- zidentyfikowano najważniejsze walory środowiska naturalnego i zagrożenia, w tym wynikające z zanieczyszczenia środowiska, według modelu: siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja, dla poszczególnych obszarów interwencji;
- wskazano cele i kierunki inwestycyjne oraz zadania, zmierzające do poprawy stanu środowiska i zachowania równowagi ekologiczno-społeczno-gospodarczej, zgodnie z wymogami polityki ochrony środowiska i dyrektywami UE;
- oszacowano niezbędne nakłady na inwestycje proekologiczne oraz ustalono priorytety i źródła ich finansowania;

Oceny stanu środowiska dokonano z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji, tj.: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Dokument określa szereg celów wyznaczonych w oparciu o przeprowadzoną ocenę oraz zapisy dokumentów rządowych i regionalnych:

- Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza
- Poprawa efektywności energetycznej
- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu
- Ograniczenie emisji hałasu
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych
- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalnin

- Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi
- Racjonalne gospodarowanie odpadami
- Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków
- Adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych
- Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego
- Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym
- Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym
- Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
- Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu głównymi celami ochrony środowiska ustalonymi na szczeblu krajowym i regionalnym są:

- zaspokojenie bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- zachowanie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji,
- działania zmierzające do osiągnięcia i zachowania dobrego stanu komponentów środowiska.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru oraz na środowisko

Celem dokumentu jest zmiana przeznaczenia obszarów opracowania na tereny aktywności rolniczej, gospodarczej, produkcyjno-usługowej z zabudową mieszkalną towarzyszącą. Jak wskazano wcześniej, na przedmiotowych obszarach realizowana jest obecnie głównie funkcja rolnicza, której towarzyszą budynki i obiekty transportowe, mieszkaniowe i gospodarcze.

Tereny dla których sporządza się zmianę studium nie pełnią istotnych funkcji przyrodniczych. W granicach opracowania nie zlokalizowano powierzchniowych form ochrony przyrody bądź pomników przyrody. Najbliżej położonymi obszarami chronionymi są niewielkie obszary:

- 1) rezerwat przyrody **Grabówka** – oddalony o 3,8 km od obszaru Faszczce. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu liściastego o wysokim stopniu naturalności;
- 2) zespół przyrodniczo-krajobrazowy „**Park Krajobrazowy w Szepietowie Wawrzyńcach**” – oddalony o 4,2 km od obszaru Mystki-Rzym. Celem ochrony jest zespołu jest zachowanie krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz drzewostanu z dużą ilością starodrzewu, głównie dębów, grabów.

Realizacja dokumentu nie powoduje naruszenia zakazów określonych w przepisach o ochronie przyrody i dokumentach ochronnych obszarów. Z uwagi na istotne oddalenie stwierdzić można, że uchwalenie zmiany studium nie wpłynie w żaden sposób na ich funkcjonowanie, utratę walorów przyrodniczych czy krajobrazowych, a także cele ich ochrony.

Realizacja dokumentu nie będzie również wiązała się z oddziaływaniem na pomniki przyrody – cenne okazy drzew, z których najbliższe położone jest ok. 1 km od obszarów opracowania. Inne formy ochrony oddalone są o ponad 10 km.

Przedstawiona poniżej identyfikacja i kwalifikacja przewidywanych oddziaływań na środowisko dotyczy poszczególnych elementów środowiska w zakresie odpowiadającym szczegółowości projektu zmiany części studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wysokie Mazowieckie.

Lp.	Elementy środowiska	Sposób oddziaływania	Ocena skutków oddziaływania
1.	Różnorodność biologiczna	<p>Likwidacja zbiorowisk roślinnych w czasie etapu realizacyjnego budynków i infrastruktury – dotyczyć będzie w większości agrocenoz ale również objąć może trzy obszary leśne o powierzchni 1-2 ha. W tym przypadku dojdzie do utraty zbiorowisk lasu mieszanego świeżego i wilgotnego.</p> <p>Realizacja dokumentu nie spowoduje natomiast przemiany warunków siedliskowych terenów sąsiednich w stopniu mogącym wpłynąć na bioróżnorodność gminy.</p>	<p>negatywne, bezpośrednie, długookresowe, o średniej dotkliwości lub mało istotne (w przypadku braku ingerencji w zbiorowiska leśne), miejscowe, bez ryzyka oddziaływań pośrednich</p>
2.	Ludzie	<p>Potencjalne negatywne oddziaływania na człowieka obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oddziaływanie akustyczne – w przypadku lokowania zabudowy „wrażliwej” (mieszkaniowej lub zamieszkania zbiorowego) zbyt blisko ciągów drogowych lub w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów uciążliwych (np. w przypadku realizacji zabudowy przemysłowej), • pojawienie się źródeł zanieczyszczeń wód bądź emisji odorów – w przypadku realizacji niektórych obiektów związanych z obsługą rolnictwa, • wzrost zapylenia – w przypadku wzrostu zainwestowania i intensyfikacji transportu kołowego. <p>Skuteczną formą zapobiegania jest przestrzenna separacja terenów o konfliktowej funkcji.</p> <p>Zakładając, że nowe obiekty powstawać będą w poszanowaniu obowiązującego prawa ochrony środowiska, przyjąć można, że realizacja dokumentu nie spowoduje wystąpienia oddziaływań znaczących.</p> <p>Uciążliwości na jakość zamieszkania występować będą w większości w najbliższym sąsiedztwie</p>	<p>pośrednie, negatywne, o intensywności zależnej od rodzaju lokowanych obiektów i szczegółowych rozwiązań planistycznych (etap mpzp), stałe, długookresowe lub brak</p>

		nowopowstających obiektów i częściowo ustaną po ukończeniu etapu realizacyjnego.	
3.	Zwierzęta	<p>- Zmniejszenie powierzchni żerowiskowej niektórych gatunków zwierząt. Zwiększenie poziomów hałasu skutkować może płoszeniem zwierząt występujących na terenach sąsiednich. Likwidacja fauny glebowej.</p> <p>- Na terenie zmiany studium znajdują się obiekty i obszary mogące służyć okresowo jako schronienia zwierząt, w tym objętych ochroną gatunkową, które mogą zostać zniszczone podczas prac realizacyjnych (w przypadku braku inwentaryzacji przyrodniczej przed przystąpieniem do wycinki lub rozbiórki).</p> <p>- Niskie ryzyko oddziaływania na jakość siedlisk (zanieczyszczenia gleby i pośrednio wód gruntowych). Spływ wód opadowych może umożliwiać migrację zanieczyszczeń.</p>	<p>- negatywne, bezpośrednie i pośrednie, stałe i długookresowe, jednak o niskiej dotkliwości</p> <p>- bezpośrednio negatywne lub brak</p> <p>- negatywne, pośrednie, okresowe, o ograniczonej dotkliwości</p>
4.	Rośliny	<p>- Likwidacja zespołów roślinnych na etapie realizacyjnym – dotyczy zespołów leśnych i agrocenoz oraz miejscowo pospolitych zadrzewień.</p> <p>W przypadku pełnego zainwestowania obszaru Brzóska-Falki dojdzie do zniszczenia roślinności o charakterze lasu mieszanego na powierzchni ok. 5 ha – zbiorowisk o półnaturalnym charakterze, choć o nieciągłym pokryciu i miejscowo uszkodzonych.</p> <p>Nie zidentyfikowano tu stanowisk chronionych gatunków roślin i grzybów.</p> <p>- Wprowadzenie roślinności ogrodów – kształtowanie roślinności.</p>	<p>- negatywne, o średniej dotkliwości (w przypadku likwidacji zbiorowisk leśnych) lub słabe, stałe, bezpośrednie</p> <p>- bezpośrednio, lokalne, wtórne</p>
5.	Jednolite części wód	<p>W kontekście Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły oraz działu III ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne:</p> <p>Wody, jako integralna część środowiska oraz siedlisko dla organizmów, podlegają ochronie, niezależnie od tego, czyją stanowią własność. Celem ochrony wód jest osiągnięcie celów środowiskowych JCW i obszarów chronionych, a także poprawa jakości wód oraz biologicznych</p>	

		<p>stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych.</p> <p>Cele środowiskowe zdefiniowane w planie gospodarowania wodami to osiągnięcie (bądź utrzymanie) dobrego stanu wód do 2015 r. W związku z tym, że dla JCWP terenów opracowania nie udało się osiągnąć zamierzonego celu, w przygotowywanej aktualizacji wyznaczono odstępstwo czasowe.</p> <p>Oddziaływania związane z realizacją dokumentu obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potencjalne ryzyko negatywnego oddziaływania na wody gruntowe i powierzchniowe na etapie realizacyjnym przedsięwzięć bądź w przypadku wystąpienia poważnej awarii. - Zagrożenie związane z funkcjonowaniem obiektów dopuszczanych do realizacji w wyniku zmiany studium. Skala i rodzaj oddziaływania związana będzie z rodzajem lokowanych obiektów: typem działalności oraz koniecznością odprowadzania ścieków innych niż komunalne (lub jej brakiem) 	<p>- pośrednie, negatywne, raczej mało prawdopodobne</p> <p>- pośrednie, długoterminowe, negatywne, o dotkliwości zależnej od rodzaju obiektu</p>
6.	Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> - Podczas prac związanych z przystosowaniem terenów spodziewać się należy wywiewu pyłów oraz emisji spalin z samochodów i sprzętu; nastąpi lokalne zanieczyszczenie powietrza, emisja ta będzie relatywnie niewielka i nie spowoduje uciążliwości dla środowiska przyrodniczego i życia ludzi. Proces ten nie będzie skutkował trwałymi negatywnymi zmianami w środowisku. - Na etapie funkcjonowania najdokuczliwszymi emitarami zanieczyszczeń powietrza są indywidualne kotłownie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zanieczyszczenia tego typu uwalniane mogą być również w procesach produkcyjnych, w tym przypadku znajdują się jednak pod ścisłym nadzorem organów inspekcji środowiska. 	<p>- bezpośrednie, czasowe, pomijalne</p> <p>- bezpośrednie, negatywne, okresowe (związane z okresem grzewczym) lub stałe (jeśli wynikają z procesów produkcji)</p>
7.	Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> - Ingerencja w rzeźbę terenu: realizacja zamierzeń budowlanych wymaga wykonania mikroniwelacji 	<p>- bezpośrednie, stałe, miejscowe</p>

		<p>- Kształtowanie odpływu wód deszczowych</p> <p>- Nieodwracalnemu zniszczeniu ulegnie część warstwy gleby, miejscami dojść może do uszkodzenia utworów o wysokich klasach bonitacyjnych, przydatnych dla rolnictwa</p>	<p>- pośrednie, stałe</p> <p>- bezpośrednio, negatywne, stałe, miejscowe</p>
8.	Krajobraz	Zmiana typu krajobrazu na terenach opracowania, pojawienie się w przestrzeni nowych elementów, w tym budowlanych, w części utrata rolnego charakteru obszarów. Silniejsze, negatywne oddziaływanie wystąpi w przypadku wycinki zbiorowisk leśnych.	bezpośrednie, stałe, o aspektach negatywnych
9.	Klimat	<p>- Nie prognozuje się istotnych zmian w emisji gazów cieplarnianych związanych z realizacją zmiany studium</p> <p>- Oddziaływanie klimatu na obiekty, budynki i infrastrukturę dopuszczoną do realizacji ustaleniami zmiany studium obejmować może podtopienia wywołane intensywnymi opadami, a także uszkodzenia podczas silnych wiatrów i zjawisk burzowych.</p> <p>Ograniczenie tych oddziaływań polega na wyborze właściwej lokalizacji przedsięwzięć poprzedzonym rozpoznaniem lokalnych uwarunkowań, a także wykonaniu infrastruktury odprowadzającej wodę i utrzymaniu zdolności retencjonowania wody poprzez zapewnienie właściwego odsetka powierzchni czynnej biologicznie – co powinno być przedmiotem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będącego kolejnym etapem procedury planistycznej</p>	<p>- brak</p> <p>- bardzo niskie ryzyko wystąpienia oddziaływań (dodatkowo możliwe jest ich ograniczenie poprzez zastosowanie działań minimalizujących)</p>
10.	Zasoby naturalne	Nie występują	- brak
11.	Zabytki	Nie występują	- brak
12.	Dobra materialne	Nie występują	- brak
13.	Obszary prawnie chronione	Jak wskazano we wstępie rozdziału, skala zamierzeń zmiany studium i jej lokalizacja nie będzie miała wpływu na obszary prawnie chronione, w tym na najbliższej położone pomniki przyrody, rezerwat Grabówka i zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Park Krajobrazowy w Szepietowie Wawrzyńcach”	- brak

<p>14.</p>	<p>Środowisko przyrodnicze</p>	<p>Wpływ przyjętych rozwiązań planistycznych na:</p> <p>- <i>gatunki objęte ochroną prawną</i> – jak wskazano wcześniej, na terenie opracowania nie stwierdzono stanowisk chronionych roślin i grzybów bądź schronień zwierząt chronionych. Sporadycznie pojawiać się mogą tu zwierzęta, również te objęte ochroną gatunkową. Realizacja dokumentu może spowodować przekształcenie warunków siedliskowych terenów potencjalnego występowania zwierząt – w tym zakrzewień i zadrzewień. Niektóre elementy krajobrazu wykorzystywane mogą być jako tymczasowe schronienia (np. opuszczone budynki) i ulec mogą zniszczeniu podczas realizacji przedsięwzięć.</p> <p>Na obszarach lokalnie wzrosnąć może poziom hałasu, jednak nie przewiduje się, by mógł powodować on płoszenie zwierząt obecnych na terenach sąsiednich (w dalszym ciągu głównymi źródłami hałasu pozostaną istniejące drogi). Zmniejszeniu ulegnie obszar mogący służyć jako żerowisko małych gryzoni i ptactwa. Nie prognozuje się istotnie zwiększonej śmiertelności w wyniku kolizji.</p> <p>- <i>bioróżnorodność, w tym faunę i florę</i> – tereny opracowania pokryte są w większości roślinnością upraw, a w części lasem, zakrzewieniami i zbiorowiskami trawiastymi. W większości nie posiadają one szczególnie istotnego znaczenia dla ogólnej bioróżnorodności. Nie występują tu stanowiska rzadkich lub cennych okazów fauny i flory.</p> <p>Najsilniejsze oddziaływanie na bioróżnorodność będzie miało miejsce w przypadku wycinki zbiorowisk lasowych. Tereny te, choć niewielkie powierzchniowo, skupiają różnorodną roślinność o charakterze półnaturalnym. Występującym tu drzewostanom towarzyszy rozbudowane, zadarnione runo. Enklawy te wykorzystywane mogą być okresowo również przez dziko występujące zwierzęta.</p> <p>- <i>powiązania ekologiczne</i> – skrajne fragmenty dwóch obszarów opracowania (Brzóska-Falki i Brok) należą do głównego korytarza ekologicznego wyznaczonego w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jednak ich udział w powierzchni terenów zmian jest niewielki. Wprowadzenie zagospodarowania zgodnego z ustaleniami dokumentu nie spowoduje utraty funkcji</p>	<p>- potencjalne, negatywne, pośrednie o niewielkiej dotkliwości (brak bezpośrednich kolizji ze stwierdzonymi stanowiskami gatunków chronionych)</p> <p>- w większości oddziaływanie na bioróżnorodność będzie niskie; w przypadku wycinki śródpołnych lasów na obszarze Brzóska-Falki dojdzie do oddziaływania negatywnego, stałego, o średniej dotkliwości, obejmującego bezpośrednio florę i pośrednio faunę</p> <p>- brak</p>
------------	--------------------------------	--	--

		tych ciągów, nie będzie wiązało się również z ograniczeniem ich drożności.	
-	<i>WNIOSKI</i>	<p>Skutkami realizacji dokumentu w największym stopniu odpowiedzialnymi za wywołanie negatywnych oddziaływań są: umożliwienie wycinki śródpolnych lasów na obszarze Brzóska-Falki oraz realizacja wielofunkcyjnej zabudowy na terenach będących wcześniej w użytkowaniu rolnym.</p> <p>Mogą powodować one wystąpienie szeregu presji na następujące komponenty środowiska: rośliny, zwierzęta, wody, mikroklimat, krajobraz i bioróżnorodność.</p> <p>Zidentyfikowane oddziaływania będą miały lokalny charakter, najprawdopodobniej ograniczający się do terenów opracowania. Nie spowodują również utrudnień w funkcjonowaniu systemu przyrodniczego gminy.</p> <p>Zakładając, że nowe obiekty realizowane będą zgodnie z przepisami ochrony środowiska, nie prognozuje się, ażeby realizacja tych zamierzeń wywołała przekroczenia norm jakości środowiska określone w przepisach odrębnych.</p> <p>Odległość i charakter zmian wykluczają wszelkie oddziaływania na przyrodnicze obszary chronione.</p>	<p>bezpośrednie i pośrednie, okresowe i długookresowe, w większości lokalne, potencjalnie negatywne jednak o ograniczonej dotkliwości</p>

Biorąc pod uwagę powyższą ocenę skutków oddziaływania realizacji zmiany studium stwierdza się **brak ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania** na środowisko i zdrowie ludzi, w tym na obszary objęte ochroną prawną, w szczególności na cele, przedmiot ochrony, a także integralność i spójność obszarów NATURA 2000.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu realizacji projektowanego dokumentu

Sporządzenie projektowanego dokumentu jest jednym z etapów postępowania mającego na celu zmianę przeznaczenia terenu ustalonego w studium i tym samym umożliwienie realizacji wielofunkcyjnej zabudowy.

Jednostkowa zmiana studium będąca przedmiotem opracowania nie wymagała rozszerzenia uwzględnionych w dokumencie zasad i kierunków ochrony środowiska. Potwierdziła to analiza wykonana na potrzeby niniejszej prognozy. Stwierdzono, że obowiązujące wcześniej ustalenia w zakresie ochrony roślin, zwierząt, wód i powierzchni ziemi w dostatecznym stopniu zabezpieczają obszar gminy przed wystąpieniem istotnych negatywnych oddziaływań.

Jednocześnie stwierdza się konieczność przyjęcia szczegółowych ustaleń na kolejnym etapie planistycznym, właściwych dla zakresu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Objąć powinny one:

- przyjęcie rozwiązań planistycznych zapobiegających konfliktom przestrzennym (separacja obszarów wrażliwych, wprowadzanie zieleni izolacyjnej, stosowanie nieprzekraczalnych linii zabudowy),
- ustalenia w zakresie ochrony wód – przede wszystkim w zakresie odprowadzania ścieków,
- ustalenia ograniczające emisję zanieczyszczeń,
- ustalenia w zakresie gospodarki odpadami,
- ustalenia w zakresie kształtowania odpływu wód deszczowych,
- ustalenia gwarantujące utrzymanie retencji i ochronę przed całkowitym zasklepieniem gleb – wyrażone poprzez dobrane właściwie wskaźniki minimalnej powierzchni czynnej biologicznie,
- ustalenia w zakresie ochrony krajobrazu i kształtowania ładu przestrzennego – poprzez rozwiązania projektowe umożliwiające wkomponowanie nowych obiektów w otaczającą przestrzeń.

Ponadto wskazuje się na konieczność stosowania rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji zamierzeń dopuszczonych ustaleniami dokumentu, w tym:

- wycinka drzew i krzewów musi odbywać się na zasadach określonych w ustawie o ochronie przyrody i w ustawie o lasach, w tym konieczne jest uzyskanie niezbędnych decyzji administracyjnych,
- wycinkę drzew poprzedzić należy szczegółową inwentaryzacją przyrodniczą – wskazuje się, że na terenie opracowania zastosowanie mają przepisy w zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów,
- tam gdzie to możliwe zaleca się utrzymanie istniejącej roślinności wysokiej i wkomponowanie jej w projektowane założenia zieleni urządzonej,
- zaleca się prowadzenie robót związanych z wycinką drzew i krzewów poza okresem lęgowym ptaków, tj. od 15 października do 1 marca,
- unikanie tworzenia pułapek ekologicznych, np. pozostawianie zastoisk wody w wykopach,
- zaleca się, aby prace ziemne wykonywane były w okresie niskich i średnich stanów wód gruntowych,
- nadzór nad pracą maszyn pod kątem zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem środowiska gruntowo-wodnego,
- należy tak zaplanować pracę ciężkiego sprzętu, aby była ona jak najmniej uciążliwa dla mieszkańców na terenach sąsiednich,
- masy ziemne powstałe w wyniku prowadzonych prac należy gromadzić w wyznaczonym miejscu i zużyć do zasypywania wykopów i rozplantowania,
- zagospodarowanie odpadów powstałych w wyniku prac realizacyjnych przez wyspecjalizowane firmy posiadające stosowne zezwolenia.

Zaproponowane rozwiązania gwarantują dotrzymanie ustaleń regulowanych przepisami ochrony przyrody i pozwalają na ograniczanie bądź zapobieganie wystąpienia negatywnych oddziaływań wymienionych w poprzednim rozdziale.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

W trakcie sporządzania projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy nie były brane pod uwagę rozwiązania alternatywne. Wynikało to ze stwierdzonego niskiego ryzyka wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na komponenty środowiska przyrodniczego oraz wykluczenia jakiegokolwiek oddziaływania na obszary Natura 2000. W związku z tym nie rozpatrywano rozwiązań innych niż te zawarte we wnioskach zgłoszonych przez właścicieli poszczególnych nieruchomości.

Przy opracowaniu dokumentu nie napotkano trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Opracowała

Katarzyna Rybakowicz

Wykaz źródeł

- 1) Bank Danych Lokalnych GUS
- 2) Bank Danych o Lasach
- 3) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2018 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2018
- 4) Centralna Baza Danych Geologicznych
- 5) Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
- 6) Katalog danych Państwowego Instytutu Geologicznego
- 7) Katalog form ochrony przyrody GDOŚ
- 8) Krajowy Geportal
- 9) Mapa glebowo-rolnicza
- 10) Mapa hydrogeologiczna Polski
- 11) Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego
- 12) Mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie podlaskim
- 13) Monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery w Polsce dla potrzeb EMEP, GAW/WMO i Komisji Europejskiej – raport syntetyczny 2011, Instytutu Ochrony Środowiska – PIB i Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Warszawa 2012
- 14) Opracowanie ekofizjograficzne gminy Wysokie Mazowieckie
- 15) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
- 16) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
- 17) Pomiary hałasu Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad
- 18) Program Ochrony Powietrza dla Strefy Podlaskiej
- 19) Program wodno-środowiskowy kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2010
- 20) Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce, opracowanie wykonane dla Ministerstwa Środowiska w ramach realizacji programu Phare, 2005
- 21) Publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku
- 22) Raport o stanie środowiska w województwie podlaskim 2010-2015
- 23) Rastrowa Mapa Podziału Hydrograficznego Polski

Oświadczenie autora prognozy

ZAŁĄCZNIK NR 1

W związku z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko oświadczam, iż spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 przywołanej ustawy.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Katarzyna Rybakowicz